

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

CO₂-voortgangverslag 2024

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

CO₂-voortgangsverslag S1

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

RVO

1 januari 2024 t/m 30 juni 2024

Inhoudsopgave

1. Basisgegevens	3
1.1. Beschrijving van de organisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3
1.2. Verantwoordelijken CO2-Prestatieladder	4
1.3. Referentiejaar	4
1.4. Rapportageperiode	5
1.5. Verificatie	5
2. Afbakening	6
2.1. Organisatiegrenzen	6
2.2. Wijziging organisatie	6
2.3. CO2-gunningsprojecten	6
3. Berekeningsmethodiek	6
3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	6
3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek	6
3.3. Uitsluitingen	7
3.4. Opname van CO2	7
3.5. Biomassa	7
3.6. Onzekerheden	8
4. CO2-emissies	9
4.1. CO2-voetafdruk basisjaar	9
4.2. CO2-voetafdruk rapportageperiode	10
4.3. Trend over tijd per categorie	12
4.4. Doelstellingen	14
4.5. Voortgang doelstellingen (per scope)	15
4.6. Reductiedoelstelling wagenpark zero-emissie	15
4.7. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (OV- Auto zakelijk)	15
4.8. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (vliegreizen)	16
4.9. Reductiedoelstelling Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030	17
4.10. Reductiedoelstelling Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen	18
4.11. Reductiedoelstelling Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen	19
4.12. Reductiedoelstelling Afval (Scope 3)	20
4.13. Reductiedoelstelling ICT (Scope 3)	21
4.14. Reductiedoelstellingen Duurzaam Hybride werken (Scope 3):	23
5. Initiatieven	24

Inleiding

Het opstellen van de periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-Prestatieladder is ingevoerd door RVO. Deze stuurcyclus staat beschreven in het CO₂-Managementplan RVO periode 2019- 2030.

Deze periodieke rapportage is opgesteld door het team Duurzaam RVO en beschrijft alle zaken zoals beschreven in §9.3.1 punt a tot en met t uit de NEN-EN-ISO 14064-1:2019.

De volgende aspecten uit de ISO 14064-1 zijn tenminste beschreven in dit rapport:

Beschrijving van de organisatie (a), Verantwoordelijken (b), Rapportageperiode (c), Organisatorische grenzen (d), Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren (f, m, n, o, r, t), Opname van CO₂ (g, h), Biomassa (f, g), Directe en indirecte emissies (i, j), Referentiejaar (k, l), Wijzigingen berekeningsmethodiek (k), Uitsluitingen (h), Herberekening basisjaar en historische gegevens (j,k), Onzekerheden (p) en Verificatie (s).

1. Basisgegevens

1.1. Beschrijving van de organisatie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De Rijksoverheid zet zich in voor een uitstekend ondernemersklimaat. Ministeries stippelen daar beleid voor uit. De taak om dit beleid uit te voeren ligt bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Ondernemend Nederland kan bij ons terecht met vragen op het gebied van duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Onze specialisten maken zich dag in dag uit sterk om ondernemende Nederlanders en beleidsmedewerkers vooruit te helpen. Wij bieden voorlichting en advies, financiering, de juiste contacten of gewoon een goed gesprek. We stellen regelingen op, voeren ze uit en zorgen dat wetten en regels worden nageleefd. RVO is een zelfstandig onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.

Practise what you preach

In 2019 is het nationale Klimaatakkoord afgesloten waarin maatregelen zijn afgesproken waarmee Nederland in 2030 55% emissiereductie bereikt, ten opzichte van 1990. Dit is een grote opgave voor de samenleving. De Rijksoverheid wil verantwoordelijkheid nemen door als organisatie zelf het goede voorbeeld te geven. Daarom is in het Klimaatakkoord het hoofdstuk 'voorbeeldrol Rijk' opgenomen met de doelstelling 'klimaat neutrale bedrijfsvoering in 2030'.

Deze doelstelling is als ambitieus te kwalificeren, gegeven de uitdaging dit te realiseren bij de uitstoot in de bedrijfsvoering. In 2019 hebben de ministeries Economische Zaken (EZ) en Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en de daarbij horende diensten, onder wie RVO, het Manifest verduurzaming bedrijfsvoering opgesteld. In 2023 is dit Manifest herijkt in het Manifest 2.0. Het manifest staat voor de bijdrage van de verschillende dienstonderdelen aan de opdracht van een klimaat neutrale bedrijfsvoering.

In het Manifest staan de volgende zeven speerpunten:

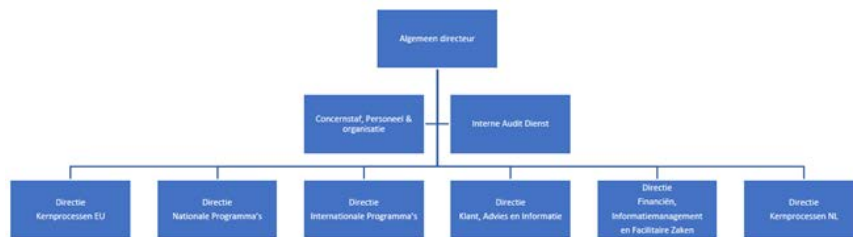
- 100% zero-emissie van het wagenpark in 2028
- maximaal 35% restafval eind 2020
- klimaatvriendelijke catering
- het verbeteren van maatschappelijk verantwoord inkopen
- duurzame ICT
- vermindering van de CO₂-uitstoot van de zakelijke mobiliteit met 50% in 2030
- verbetering datavoorziening, waaronder CO₂-footprint en CO₂-managementsysteem

Met deze speerpunten geeft RVO invulling aan het statement "Practise what you preach" en streeft als koploper/voorloper hier invulling aan te geven op het gebied van verduurzaming. RVO wil hiermee het belang van maatregelen omtrent het afbouwen van emissies waar RVO een sterke invloed op heeft in de bedrijfsvoering en de keten onderstrepen.

RVO is gecertificeerd voor de CO₂-Prestatieladder (CO2PL) op niveau 4. Hiermee is één van de (duurzame) doelen - het certificeren van RVO op niveau 4 van de CO2PL - gerealiseerd. De CO₂-Prestatieladder helpt organisaties om hun CO₂-uitstoot inzichtelijk te maken en te verminderen. Hiermee is een van de (duurzame) doelen: Het certificeren van RVO op niveau 4 van de CO2PL gerealiseerd. De ambitie voor RVO is om zich te kwalificeren, op niveau 5 van de ladder evenals, ministerie van Infrastructuur & Waterstaat /Rijkswaterstaat, waar de meeste overige ministeries op niveau 3 acteren wil RVO voor oplopen. RVO wil hiermee maatschappelijke impact creëren in de ketens/sectoren waarin zij actief is.

1.2. Verantwoordelijken CO₂-Prestatieladder

De algemene directie RVO is eindverantwoordelijk voor het behalen van de RVO-duurzaamheidsdoelen, waaronder die voor CO₂-reductie. Besluiten over maatregelen worden genomen binnen de reguliere sturingslijnen, zoals de stuurgroep Duurzaamheid.

*Figuur Organogram RVO * ("oude" versie, op dit moment vindt (re)organisatie plaats van de huidige opzet in kader van Strategie 2025; Kompas voor een duurzame toekomst).*

Sinds 1 juli 2020 is het Instituut Mijnbouwschade (IMG) opgericht. Het IMG is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Dat is een organisatie die overheidstaken uitvoert, maar die niet direct onder het gezag van een ministerie valt, en die als zodanig bij wet is ingesteld of aangewezen.

Volgens de operationele zeggenschap methode die we voor het ministerie hebben gehanteerd vallen ZBO's buiten de scope van de CO₂-prestatieladder.

Verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de CO₂-Prestatieladder zijn:

- Directieniveau, Martijn van de Berg,
- Afdelingsniveau, Arnoud de Klijne,
- Managementniveau, Anne- Lin Schuurmans,
- Teamniveau, Chris Steensma.

Stuurgroep

Geeft sturing waar nodig in de ideeënvorming reductiemaatregelen en reductiedoelstellingen en de concrete uitwerking daarvan binnen de CO₂-Prestatieladder:

- Martijn van den Berg, Directeur Financiën en Bedrijfsvoering (sleutelfunctionaris), voorzitter,
- Mardi Brouwer, Afdelingsmanager KPEU,
- Saskia Hallenga, Manager Nationale programma's,
- Pieter de Bruijn, Manager CP&O,
- Annemarie Groenewoud, Afdelingsmanager Kernprocessen,
- Annemieke Broesterhuizen, Teammanager Partnerships en Subsidies,
- Saskia Rensen, Manager Communicatie,
- Feikje Krikke, lid,
- Chris Steensma, lid/projectleider,
- Sanne Boogers, lid/coördinator (ai).

1.3. Referentiejaar

Het referentiejaar is 2019 voor de RVO- organisatie. Vanwege alle onderdelen binnen de organisatorische grenzen van de ministeries van EZ en LNVN is in 2019 gezamenlijk als referentiejaar aangeduid. Ook RVO houdt dit jaartal aan, om mogelijke verwarring rond de reductiepercentages te voorkomen.

1.4. Rapportageperiode

1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024

1.5. Verificatie

De CO₂-footprint (halfjaar) is niet geverifieerd, maar zal aan het einde jaar door erkende instanties worden geverifieerd. Het basisjaar is wel geverifieerd. Onze registratietool Smarttrackers maakt gebruik van de meest actuele emissie-coëfficiënten.

2. Afbakening

2.1. Organisatiegrenzen

RVO Nederland is een organisatie die ruim 6.500 medewerkers telt, verdeeld over 7 vestigingen, heeft besloten zich zelfstandig te laten certificeren op niveau 4 van de CO₂-Prestatieladder. Om te kunnen bepalen wat allemaal binnen de grenzen van de uitvoeringsdienst valt is er ten eerste een organisatorische grens vastgesteld. Deze terminologie wordt door het Handboek van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO) gebruikt en bepaalt wat de afbakening is van een organisatie (jaarlijks beoordeeld).

De grens is opgesteld volgens de eisen van het Greenhouse Gas Protocol, zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het Handboek CO₂-Prestatieladder versie 3.1. Voor de RVO Nederland is het niet mogelijk om de bepaling aan de hand van een Kamer van Koophandel-uittreksel te bepalen.

Om deze reden is besloten om de mate van zeggenschap over directies als uitgangspunt te nemen. Op deze wijze is er bepaald of RVO (als agentschap te typeren) invloed kan uitoefenen op de betreffende directies en eventueel mee moeten worden genomen in de organisatiegrenzen. Tevens vindt u in dit document een overzicht van de directies en de bijbehorende structuur. Separaat is een boundary beschrijving (van de organisatorische grenzen) opgesteld in de vorm van een nota.

De organisatie RVO Nederland bestaat uit de volgende directies;

- Algemene directie (inclusief Interne Audit Dienst en Concernstaf, Personeel & Organisatie)
- Directie Kernprocessen EU Directie Kernprocessen NL en Juridische Zaken
- Directie Nationale Programma's (inclusief Netherlands Space Office)
- Directie Internationale Programma's
- Directie Financiële Zaken, Informatiemanagement en Facilitaire Zaken
- Directie Klant, Advies en Informatie.

2.2. Wijziging organisatie

Per 1 januari 2025 zal de interne organisatie wijzigen en zullen directies anders worden ingericht. Er zijn verder geen significante wijzigingen in de organisatie over de afgelopen periode.

2.3. CO₂-gunningsprojecten

Er is geen sprake van projecten met gunningvoordeel.

3. Berekeningsmethodiek

3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Deze periodieke rapportage is tot stand gekomen op basis van het reglement van de CO₂-prestatieladder conform handboek 3.1, zoals gepubliceerd in juli 2020 door Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO).

De emissiefactoren zijn vastgesteld op basis van de website CO₂-emissiefactoren.nl, waarbij de wijzigingslijst van SKAO als leidend wordt beschouwd.

3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodiek.

3.3. Uitsluitingen

Er zijn geen significante emissiebronnen niet meegenomen in de CO₂-voetafdruk.

3.4. Opname van CO₂

Er is geen sprake van opname van CO₂.

3.5. Biomassa

Er wordt binnen de organisatie geen gebruikgemaakt van biomassa.

3.6. Onzekerheden

Energie stroom	Brondata	Onzekerheden
Elektriciteitsverbruik panden	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en speciale panden (specialties) via opgave verhuurder Bruto Vloer Oppervlak (BVO) gegevens uit Huisvestingsplan	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
Elektriciteitsverbruik data centra	Gebaseerd op opgave beheerder middels gebruiksrapportage	Niet zichtbaar te herleiden tot energieleverancier nota. Daarnaast is specifiek verbruik naar RVO (servers) nog nader te specificeren
Gasverbruik panden	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en specialties via opgave verhuurder BVO gegevens uit Huisvestingsplan	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
(Stads)warmte	RIJKspanden via DBenergie(Dash board RVB) Overige datahuurpanden en specialties via opgave verhuurder BVO gegevens uit Huisvestingsplan	Data over BVO is niet altijd 100% betrouwbaar. Door mutatie in afname gehuurde BVO's.
(Zakelijke) OV kilometers	SHUTTEL-rapportages decentraal per dienst. Taxi-ritten, huurauto's en internat. trein: via TEM-rapportages uitgewerkt in dashboard EZK/LNV I Nationale taxiritten: FMHrapportage	SHUTTEL-rapportages kunnen niet centraal opgevraagd worden. Hierdoor afhankelijkheid van diverse personen voor het opleveren van de gegevens. Rapportages Internationale trein reizen niet optimaal: geen km's in genoemd waardoor handmatige berekening nodig is internationale reizen met huurauto's: idem maar ook arbeidsintensief en complex door aantal aannames en schattingen.
(Zakelijke) reizen privé-auto	Centraal voor alle diensten: InformatievoorzieningEZK-LNV@minezk.nl Via dashboard EZK/LNV	Geen onderscheid in zakelijke dienstreizen en woon-werkverkeer. Nu op basis van schatting per dienst.
Zakelijke vluchten	TEM rapportages alle diensten uit dashboard EZK/LNV I	Handmatige verdeling in korte, middellange en lange vluchten

	2021: directe toegang tot VCK travel via Dashboard	
Keten Afval	Bron gegevens zijn niet via een centraal systeem verkregen, maar via diverse kanalen (van afval verwerkers en CDV's).	Dit bemoeilijkt het controleren van de volledigheid van de stromen.
Keten ICT	In 2019 is men in gebruik zijnde apparaten op een andere manier gaan rapporteren.	De methode die voor 2019 werd gebruikt was niet geschikt om onderscheid te maken tussen nieuwe en bestaande apparatuur.
Keten Hybride werken	Wij hebben geen inzicht in het energieverbruik of de afvalproductie bij de medewerkers thuis. Alleen de door RVO uitgegeven ICT middelen zijn bekend.	Privé verbruik cijfers medewerkers zijn niet inzichtelijk.

4. CO₂-emissies

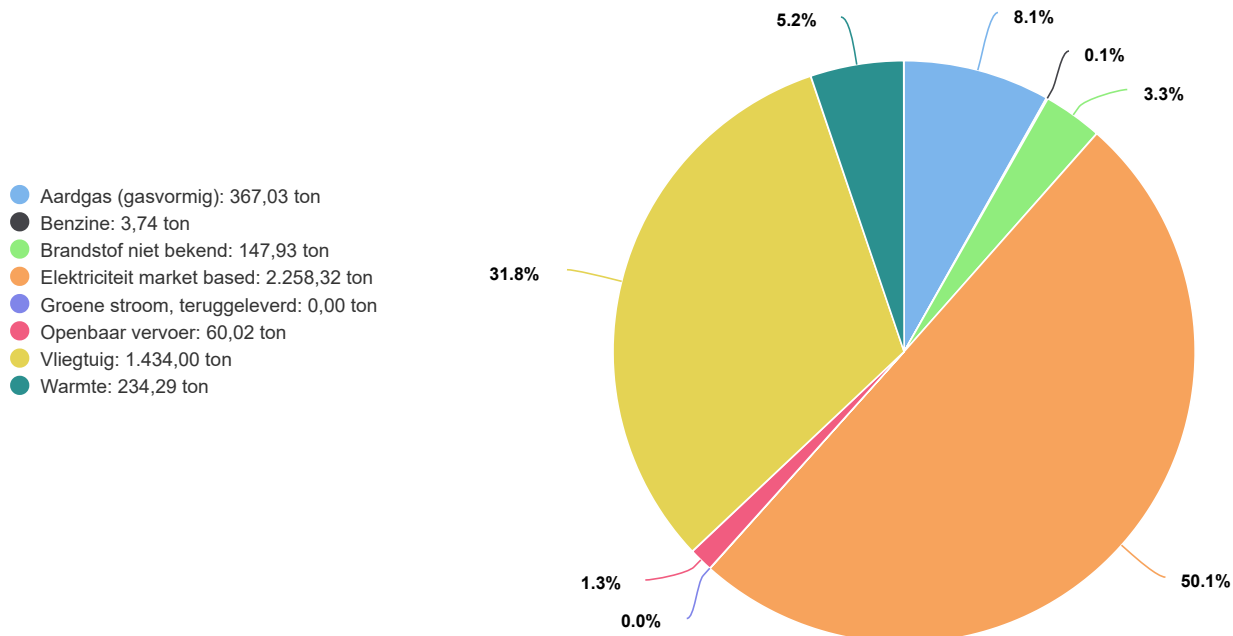
4.1. CO₂-voetafdruk basisjaar

In 2018 heeft RVO voor de eerste keer een footprint in kaart gebracht, waarna we in 2019 de footprint in gezamenlijkheid met de ministeries van EZ, KGG en LNVN en samenwerkende organisaties als community hebben bepaald.

De cijfers van het referentiejaar zijn in deze rapportage niet aangepast.

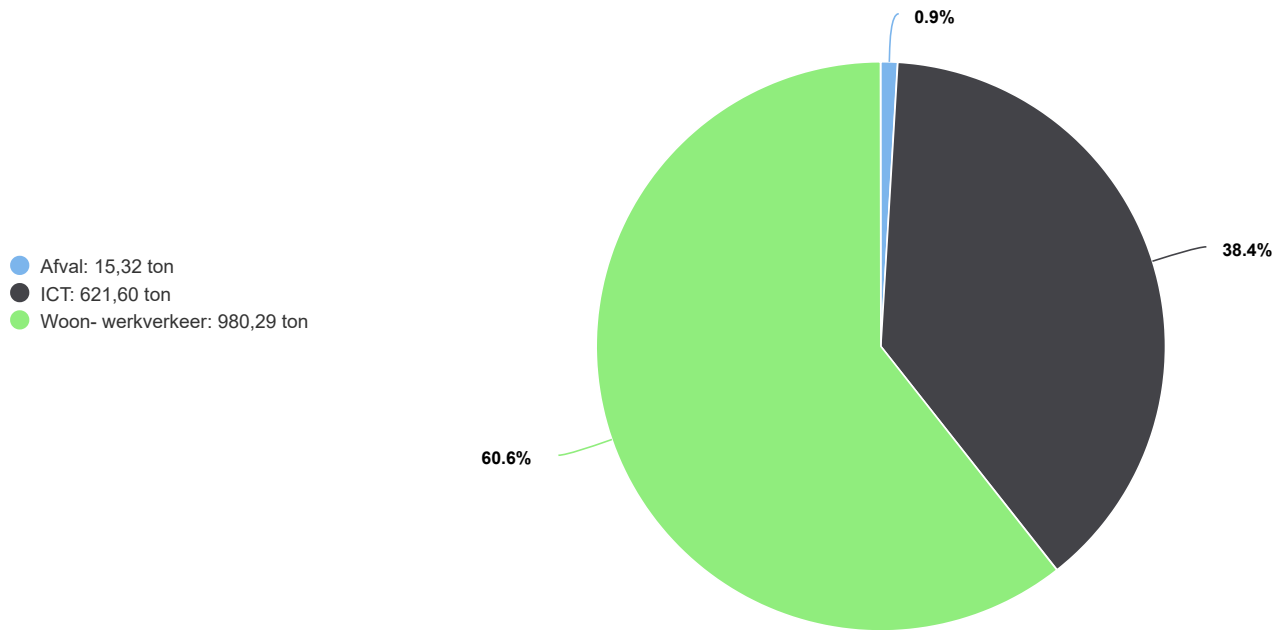
CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer (4.505 ton)

S1 2019

CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (1.617 ton)

S1 2019

4.2. CO₂-voetafdruk rapportageperiode

scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer

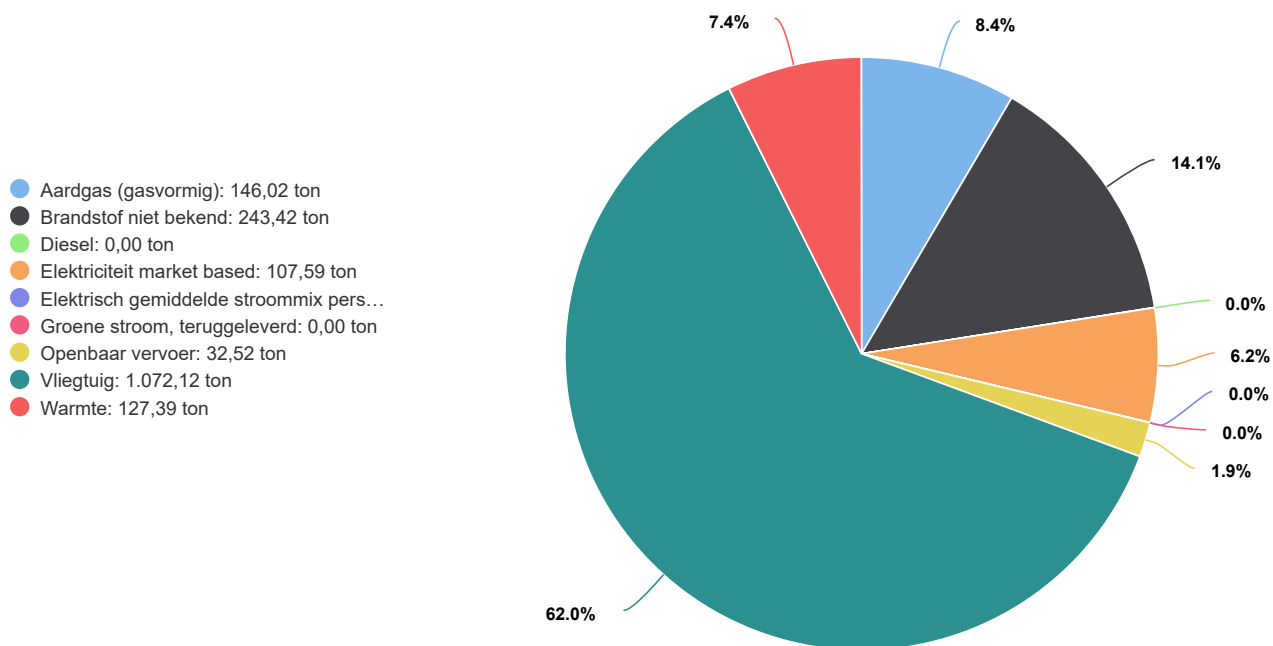
Eerste halfjaar 2024 toont een fors lagere uitstoot ten opzichte van het basis jaar, mede gerealiseerd door vergroening van elektriciteit. Uitstoot door vliegen neemt toe ten opzichte van 2021, 2022 en S2 2023, maar niet ten opzichte van S1 2023. De afgesproken reductie wordt echter net gehaald in S1 ten opzichte van het referentie jaar.

scope 3 exclusief zakelijk verkeer

Voor scope 3 is te zien dat de besparing zit in de reductie bij ICT(data centra) door verbetering van inzicht. Wel meer woon- werkverkeer doordat medewerkers weer meer op kantoor zijn en bezoeken afleggen. Niveau ligt wel nog onder stand van 2019.

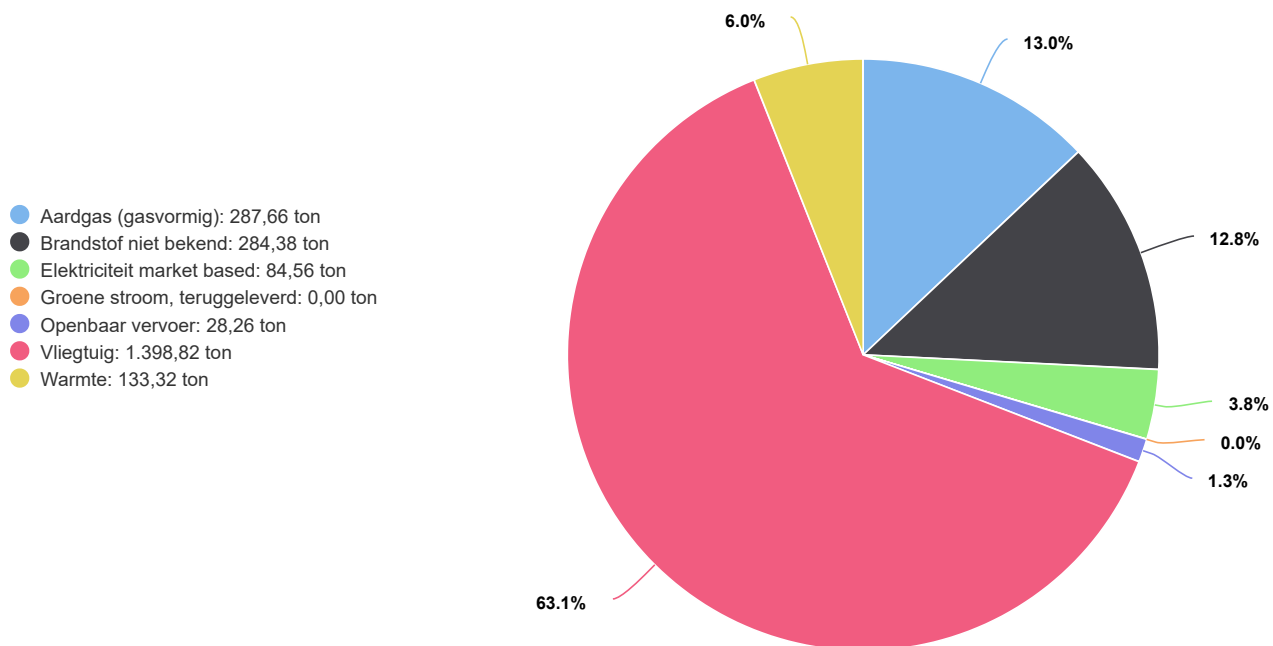
S1 2024 CO₂e scope 1 en 2 inclusief zakelijk verkeer (1.729 ton)

S1 2024

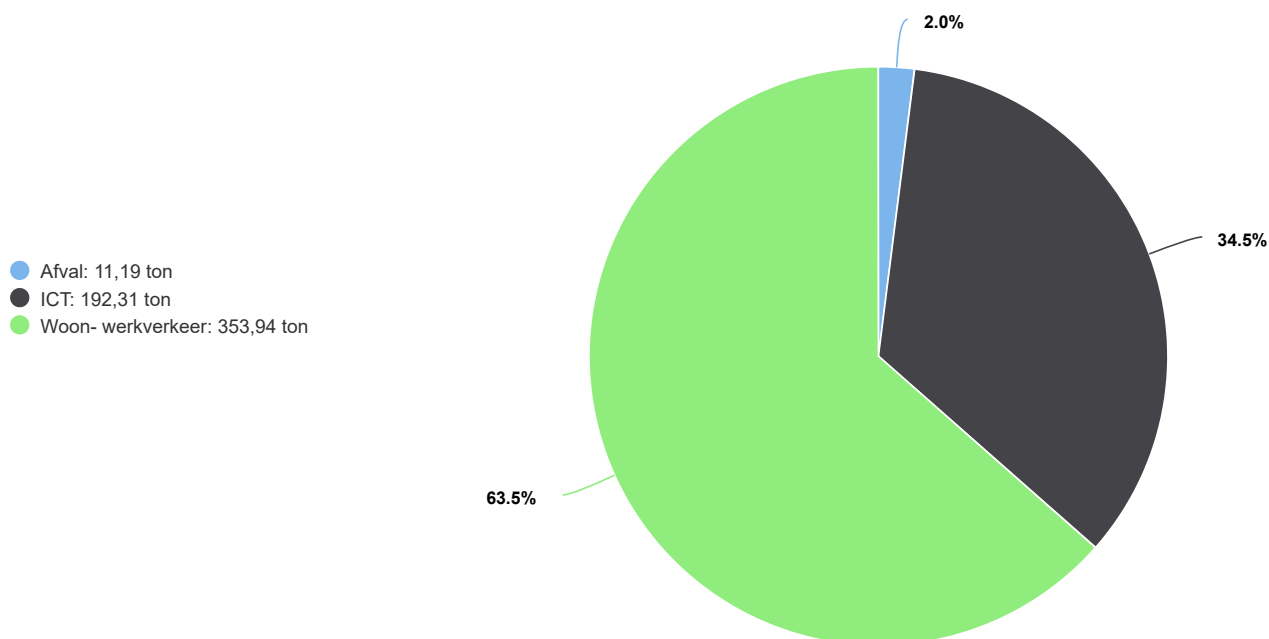
S1 2023 CO₂e Scope 1 en 2 inclusief Zakelijk verkeer (2.217 ton)

S1 2023

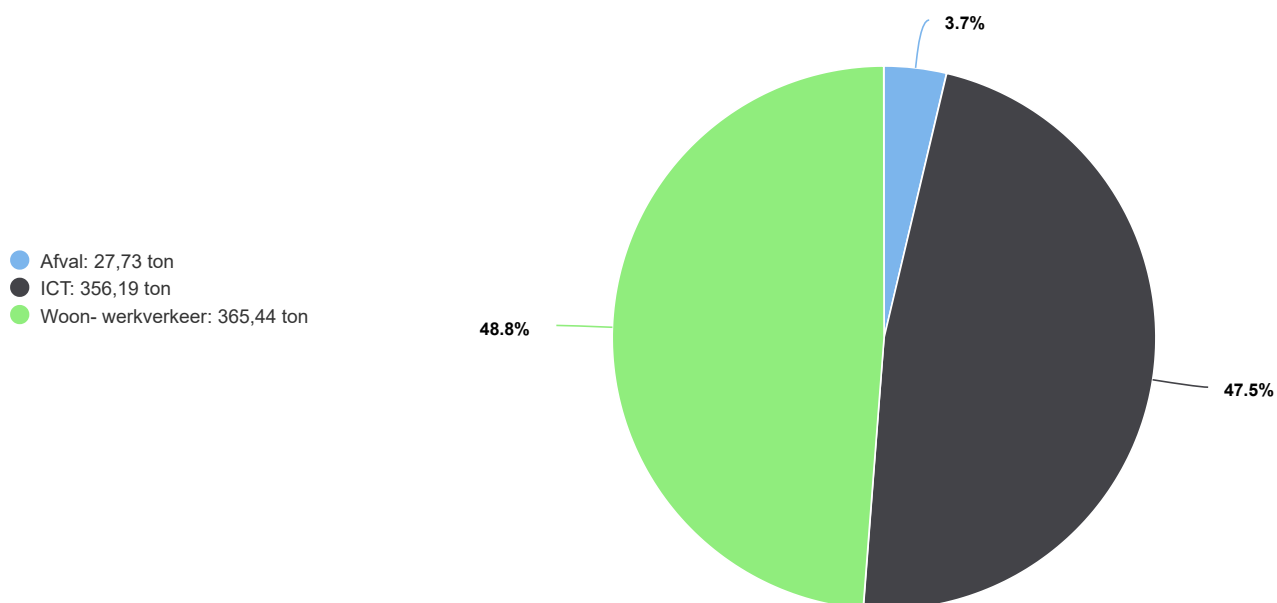
S1 2024 CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (557 ton)

S1 2024

S1 2023 CO₂e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (749 ton)

S1 2023

4.3. Trend over tijd per categorie

Scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer

De CO₂ -footprint toont een dalende lijn ten opzichte van het eerste half jaar over 2023. Ten opzichte van 2019 is de reductie van de uitstoot van elektriciteit goed zichtbaar doordat RVO dit heeft vergoend middels Garanties van Oorsprong (GVO's).

De daling die zichtbaar is in 2024 komt door de afname op scope 1&2 door:

- Lichte daling van aardgas verbruik
- Lichte daling verbruik brandstof voor zakelijke dienstreizen met privé auto's
- Lichte daling vliegen
- Lichte daling verbruik van warmte.

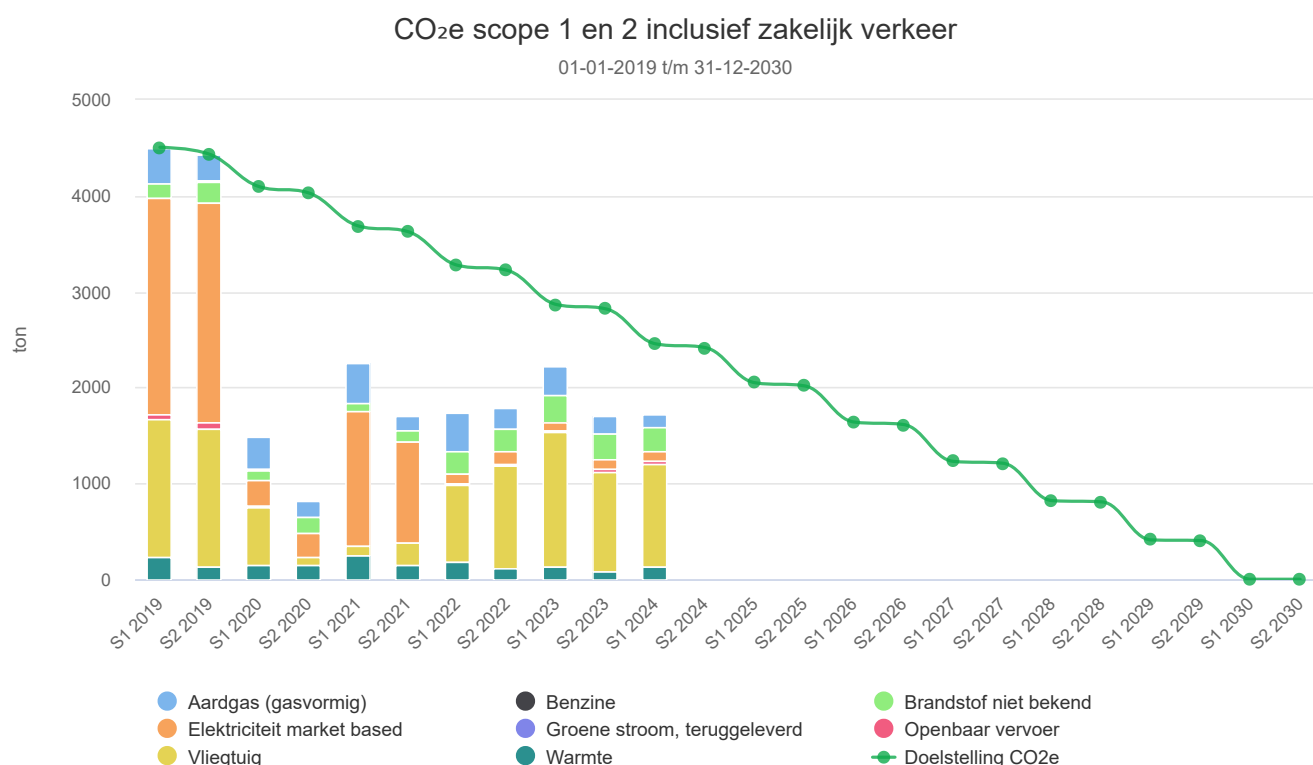
Wat zich vertaalt in een dalende trend van de CO₂ -footprint van RVO voor scope 1&2.

Scope 3 exclusief zakelijk verkeer

De daling die zichtbaar is in 2024 komt door:

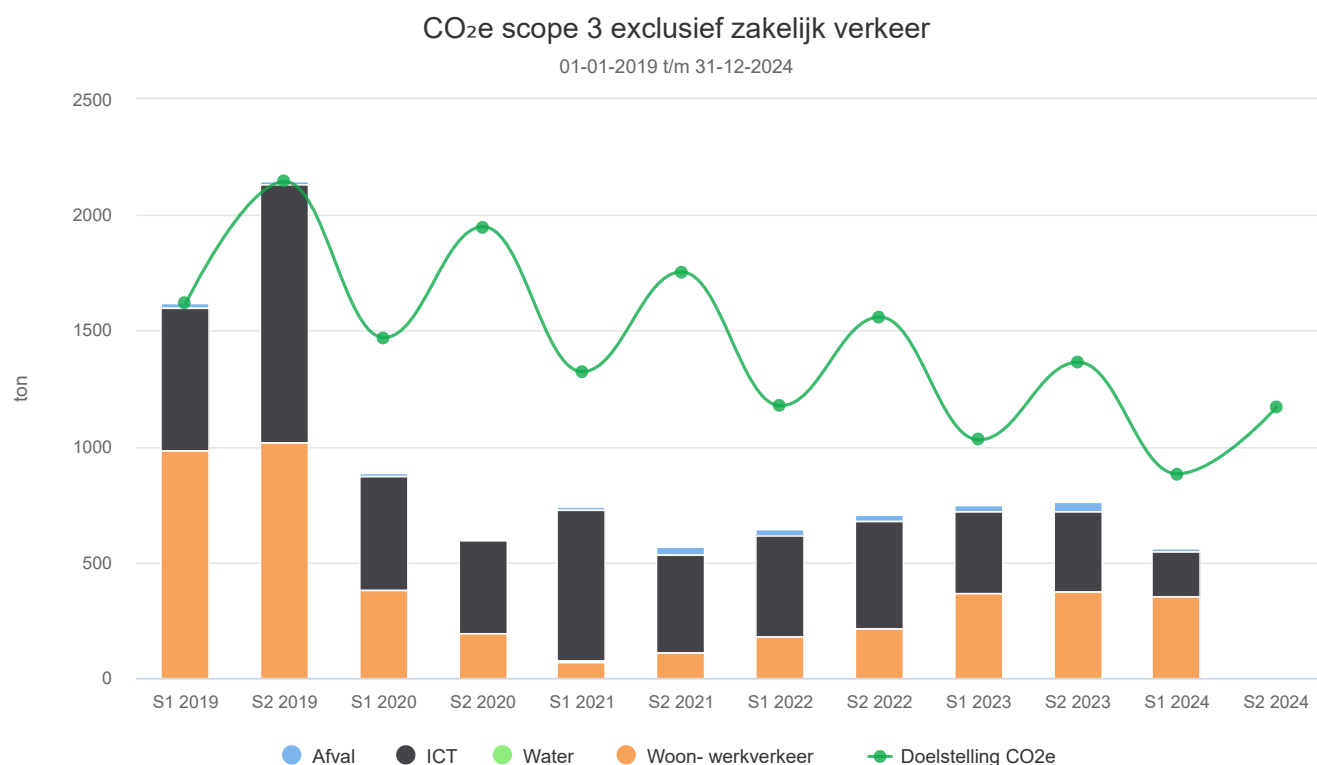
- Daling ICT-uitstoot door verdere vergroening
- Lichte daling woon-werkverkeer doordat we weer vaker naar kantoor komen met de auto en bedrijf/eventsbezoeken afleggen.

Wat zich vertaalt in een dalende trend van de CO₂ -footprint van RVO voor scope 3.

CO ₂ e scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer (ton)	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024
Aardgas (gasvormig)	367	275	335	163	405	156	404	207	288	190	146	
Benzine	4	4	3	3						0	0	
Brandstof niet bekend	148	232	104	166	97	105	224	238	284	262	243	
Diesel												0
Elektricititeit market based	2.258	2.291	263	240	1.398	1.061	107	135	85	103	108	
Groene stroom, teruggeleverd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Openbaar vervoer	60	62	31	4	2	5	11	18	28	29	33	
Vliegtuig	1.434	1.434	593	94	98	231	812	1.065	1.399	1.043	1.072	
Warmte	234	135	152	144	254	149	177	120	133	79	127	

CO ₂ e scope 1 en 2 incl. zakelijk verkeer (ton)	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024
Totaal	4.505	4.433	1.482	814	2.253	1.707	1.735	1.783	2.217	1.705	1.729	
Doelstelling CO ₂ e	4.505	4.433	4.095	4.030	3.685	3.626	3.275	3.223	2.865	2.819	2.455	2.416

CO ₂ e scope 3 exclusief zakelijk verkeer (ton)	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023	S1 2024	S2 2024
Afval	15	13	13	10	18	32	23	34	28	43	11	
ICT	622	1.110	494	397	652	424	435	458	356	347	192	
Water					1	2	5	5	2	2	0	
Woon- werkverkeer	980	1.020	380	196	72	108	179	213	365	371	354	
Totaal	1.617	2.144	887	604	744	565	641	709	751	762	558	
Doelstelling CO ₂ e	1.617	2.144	1.470	1.949	1.323	1.754	1.176	1.558	1.029	1.363	881	1.168

4.4. Doelstellingen

Hoofddoelstelling voor RVO is een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030. In hoofdstuk 4.3 is het verschil tussen einddoel en subdoelstellingen inzichtelijk gemaakt. Voor het einddoel gelden dan de reductiepercentages lineair verdeeld in tussenjaren, zoals als weergegeven in de twee tabellen in hoofdstuk 4.3. Inclusief voor de ketenanalyses (Afval, ICT en Hybride werken).

RVO heeft de volgende (sub)doelstellingen vastgesteld:

Bedrijfsvoering (scope 1 & 2 incl. zakelijke dienstreizen)

1. In 2020 is het wagenpark 20% zero-emissie, in 2028 100%.
2. Voor zakelijke reizen (incl. woon-werkverkeer) in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2016.

3. 25% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019 voor het zakelijk vliegverkeer door RVO.
4. Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030.
5. Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen.
6. Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen in 2030.

Ketens (scope 3)

1. Afval, 60% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 2019
2. ICT, 10% CO₂-reductie in 2025 met betrekking tot de winning, productie en afvalverwerking van hardware 100% CO₂-reductie wat betreft het energiegebruik van datacentra (vergroening)
3. (concept) Hybride werken, 5% CO₂-reductie in 2024 t.o.v. 2019 van de Scope 3 emissies veroorzaakt door woon-werkverkeer en het aanvullend energieverbruik in de huizen van RVO medewerkers als gevolg van 40% thuiswerken (gemiddeld 2 uit 5 dagen).

RVO wil de eigen CO₂-uitstoot blijvend verminderen in de bedrijfsvoering, maar ook in de ketens, door duurzamer te reizen, het wagenpark verder te elektrificeren en het aandeel hernieuwbare energie verder te vergroten. Daarnaast samen met ketenpartners maatregelen nemen in de keten om ook die verder te verduurzamen.

4.5. Voortgang doelstellingen (per scope)

Scope 1&2:

We zijn als RVO beter op de koers, want op basis van de tabellen in hoofdstuk 4.3 is zichtbaar dat de uitstoot op de onderdelen vliegreizen, zakelijke mobiliteit en verwarmen daalt.

Er zijn worden maatregelen uitgewerkt om verdere reductie te realiseren en vast te houden in het bijzonder voor zakelijke mobiliteit/reizen. Het CO₂- managementplan bevat de beoogde maatregelen per doelstelling.

Scope 3:

We zijn als RVO op koers aan het komen, want op basis van de tabellen in hoofdstuk 4.3 is zichtbaar dat de uitstoot dat de totale CO₂-uitstoot onder het niveau van het basisjaar 2019 ligt.

Als we deze lijn kunnen vasthouden dan blijven we op koers om de doelstelling te behalen.

Er zijn maatregelen ingeregeld om daling in het bijzonder voor ICT en mobiliteit te vast te houden. Om de verdere reductie voor woon/werk te realiseren zijn aanvullende maatregelen nodig hier wordt aan gewerkt. Het CO₂-managementplan bevat de beoogde maatregelen per doelstelling.

Het duurzaamheidsdashboard wat wij samen met EZ voeren helpt om de managementinformatie te verschaffen die nodig is om te kunnen (bij) sturen op de afgesproken doelstellingen. Helaas is het nog niet gelukt om alle informatie centraal periodiek te verzamelen. We verwerken in Smartrackers de verzamelde data uit het dashboard en separaat aangeleverde gegevens om de CO₂-footprint te berekenen voor RVO. De voortgang over het eerste half jaar zal per doelstelling in de volgende hoofdstukken nader worden toegelicht.

4.6. Reductiedoelstelling wagenpark zero-emissie

RVO beschikt in 2024 niet over een eigen wagenpark, zodat aan de doelstelling voor 2028 100% zero emissie wordt voldaan.

4.7. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (OV- Auto zakelijk)

Voor zakelijke reizen (incl. woon-werkverkeer) is in het manifest afgesproken om in 2030 50% CO₂ -reductie t.o.v. 2019 te hebben gerealiseerd.

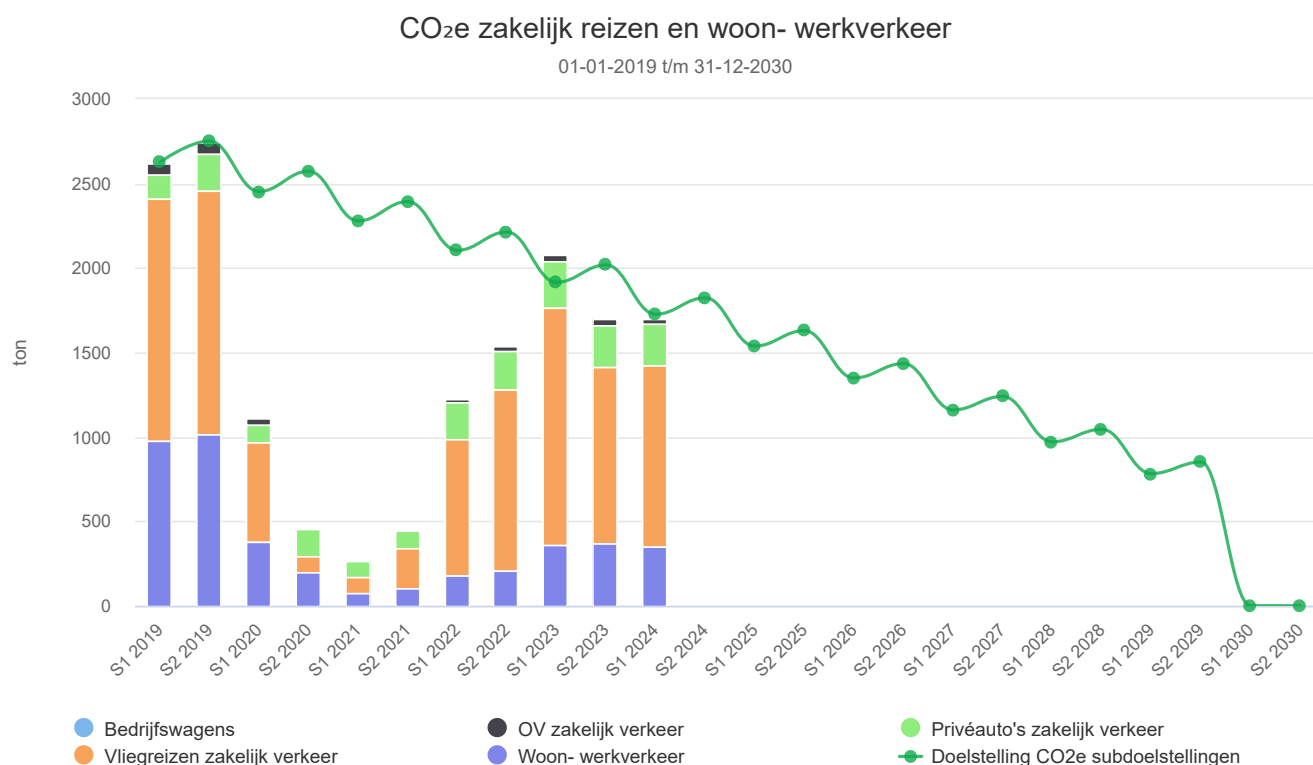
Dienstreizen gemaakt met de privéauto

	2019 S1	2022 S1	2023 S1	2024 S1
Dienstreizen(km)	651.358	1.126.440 (+73%)	1.442.216 (+121%)	1.246.662 (+91%)

Conclusie

Het aantal dienstreizen met privéauto gemaakt neemt niet meer toe ten opzichte van eerste halfjaar van 2023. Het aantal km ligt wel boven het afgesproken peiljaar 2019. De hogere aantal kilometers ten opzichte van het basis jaar is reden voor de hogere uitstoot.

CO2e zakelijk reizen en woon-werkverkeer (ton)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	5.378	2.328	717	2.723	2.077	1.702
Doelstelling CO2e verkeer	5.378	5.026	4.672	4.318	3.933	3.549
Totaal	100%	43%	13%	51%	39%	32%
Doelstelling CO2e verkeer	100%	93%	87%	80%	73%	66%

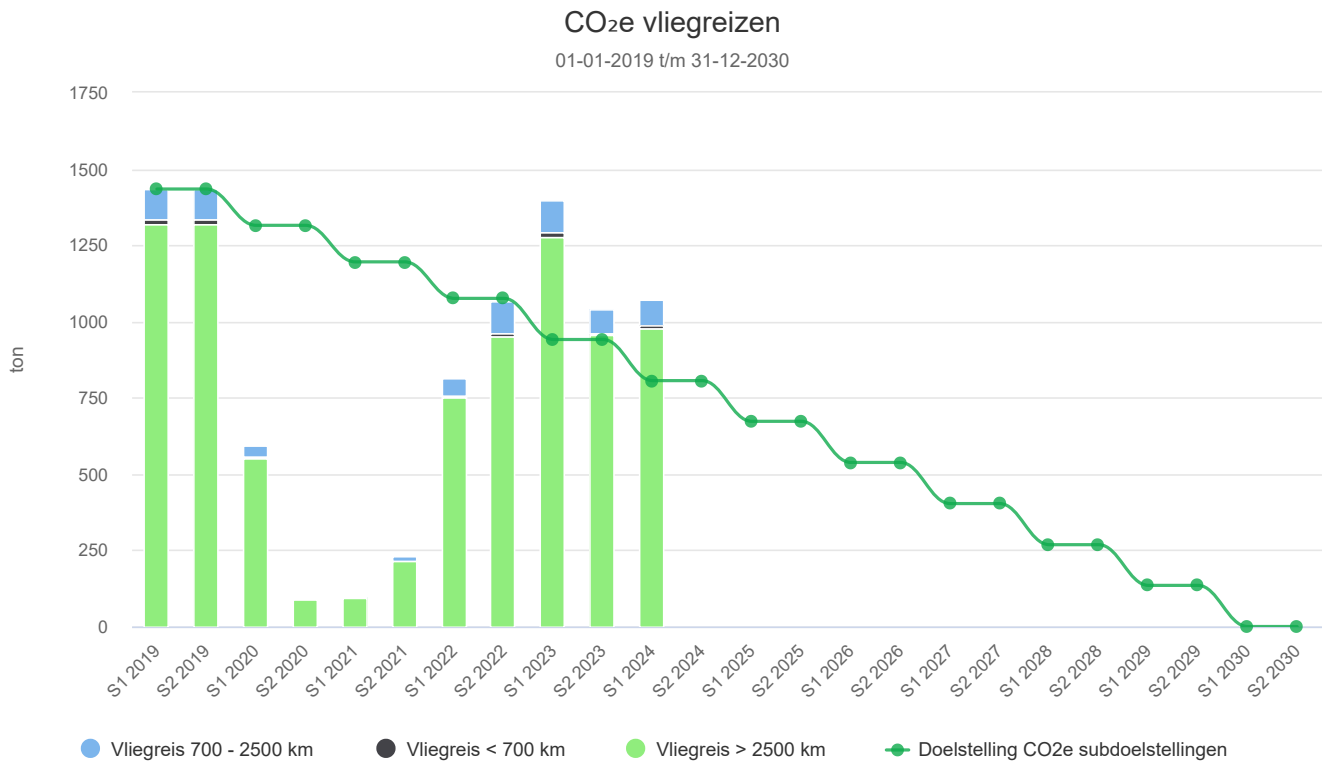
4.8. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit (vlieggreizen)

We hebben in het eerste halfjaar van 2024 minder vlieggreizen gemaakt dan in het eerste halfjaar van 2023. Dit veroorzaakte in 2024 1.076 ton CO₂-uitstoot. Dat is circa 25% reductie ten opzichte van vliegen in 2019 (1.434 ton CO₂-uitstoot).

Conclusie

We zitten dus op ons streefpercentage van 25% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019 voor het zakelijk vliegverkeer door RVO. Waardoor we aan de doelstelling voldoen. Er is een actieplan opgesteld om deze stroom nader te monitoren voor de komende periode. Om daarna te komen met uitvoering van gerichte maatregelen om reducering te continueren.

CO2e vlieguren (ton)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	2.868	686	329	1.877	1.399	1.072
Doelstelling CO2e vlieguren	2.868	2.630	2.390	2.151	1.881	1.612
Totaal	100%	24%	11%	65%	49%	37%
Doelstelling CO2e vlieguren	100%	92%	83%	75%	66%	56%

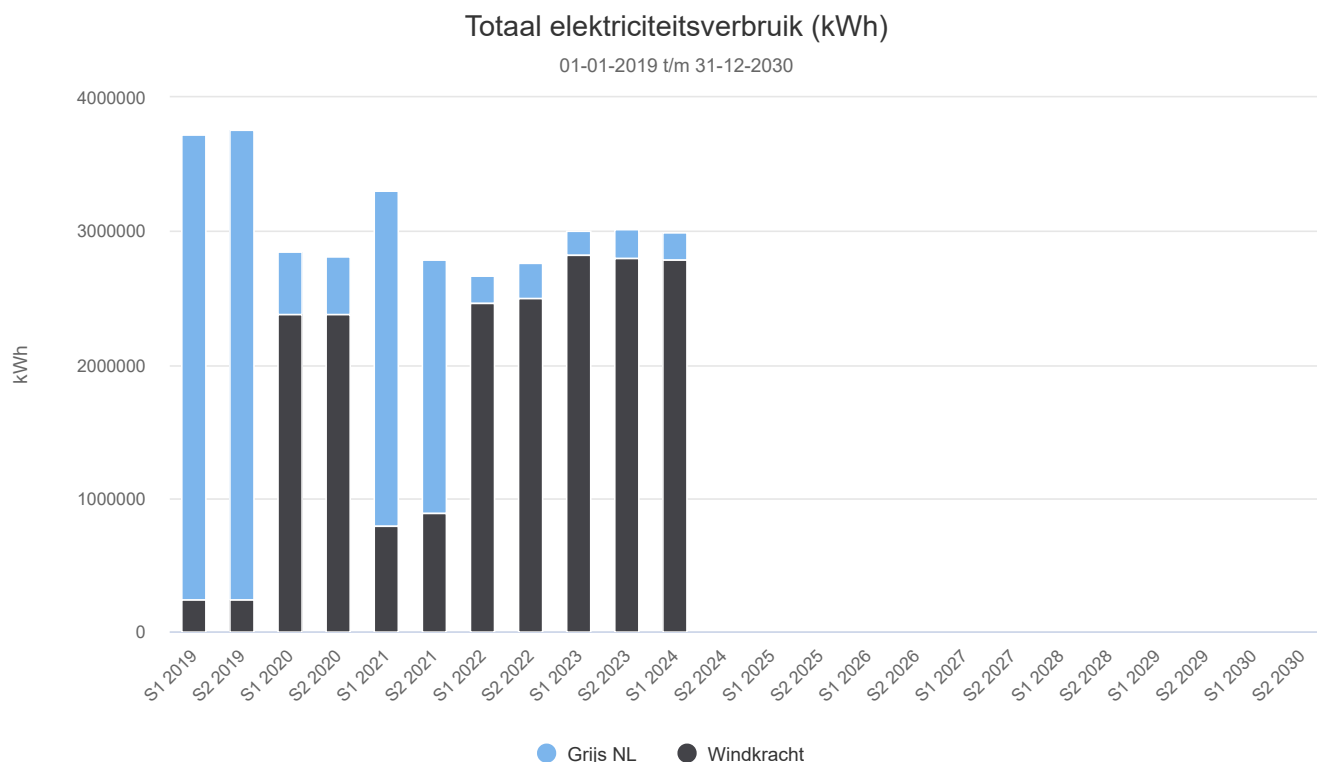
4.9. Reductiedoelstelling Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030

De CO₂-uitstoot als gevolg van het elektriciteitsverbruik is in 2020 en 2021 enorm gedaald als gevolg van een uitgevoerde maatregel elektriciteit te vergroenen van panden van RVO middels GVO's (groen certificaten) via RVB bij RIJKs locaties en voor huurpanden Specialties (Locatie CC Den Haag) door verhuurder. Dit heeft voor een daling van 95% gezorgd ten opzichte van 2019.

Conclusie

Op dit moment is 94% van het elektriciteitsverbruik van RVO hernieuwbaar. Het verder vergroenen van de grijze stroom is nog niet geregeld voor het huurpand Schepersmaat in Assen (Nam gebouw). Door ook dit verbruik te vergroenen door aankoop van GVO's kan doelstelling worden gerealiseerd, maar toont niet het verminderen van het gebruik.

Grijze stroom (kWh)(*1000)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	7.010	904	4.400	436	185	201
Doelstelling Grijze stroom	7.010	1.262	1.136	1.009	883	757
Totaal	100%	13%	63%	6%	3%	3%
Doelstelling Grijze stroom	100%	18%	16%	14%	13%	11%

4.10. Reductiedoelstelling Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen

Bij energieverbruik van de panden moet onderscheid gemaakt worden tussen het elektriciteitsgebruik en verwarming (gas en warmte). De panden zijn niet in eigendom van RVO. Daarom hebben we als RVO een beperkte invloed op het terugdringen van het verbruik als gebruiker op de installaties die in de gebouwen worden gebruikt.

De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Het Rijksvastgoedbedrijf heeft de monitoring van het energieverbruik een energieanalyse gemaakt. Met deze energieanalyses is bekeken welke besparingen op pandniveau te behalen zijn. Voor de daadwerkelijke uitvoering van deze maatregelen zijn wij als RVO afhankelijk van RVB (Route kaart 3.0).

Als gebruiker hebben we echter wel invloed op het energieverbruik in de gebouwen, op de temperatuurinstelling op de afdelingen, inrichting en gebruik van de gebouwen. Dit is echter beperkt omdat de Concern Dienstverleners over de instelling van de installaties gaan, als facilitair beheerders van onze locaties.

Voor de overige huurpanden is er ook een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden. Hier is de verhuurder verantwoordelijk en zijn wij als gebruiker indirect betrokken.

Conclusie

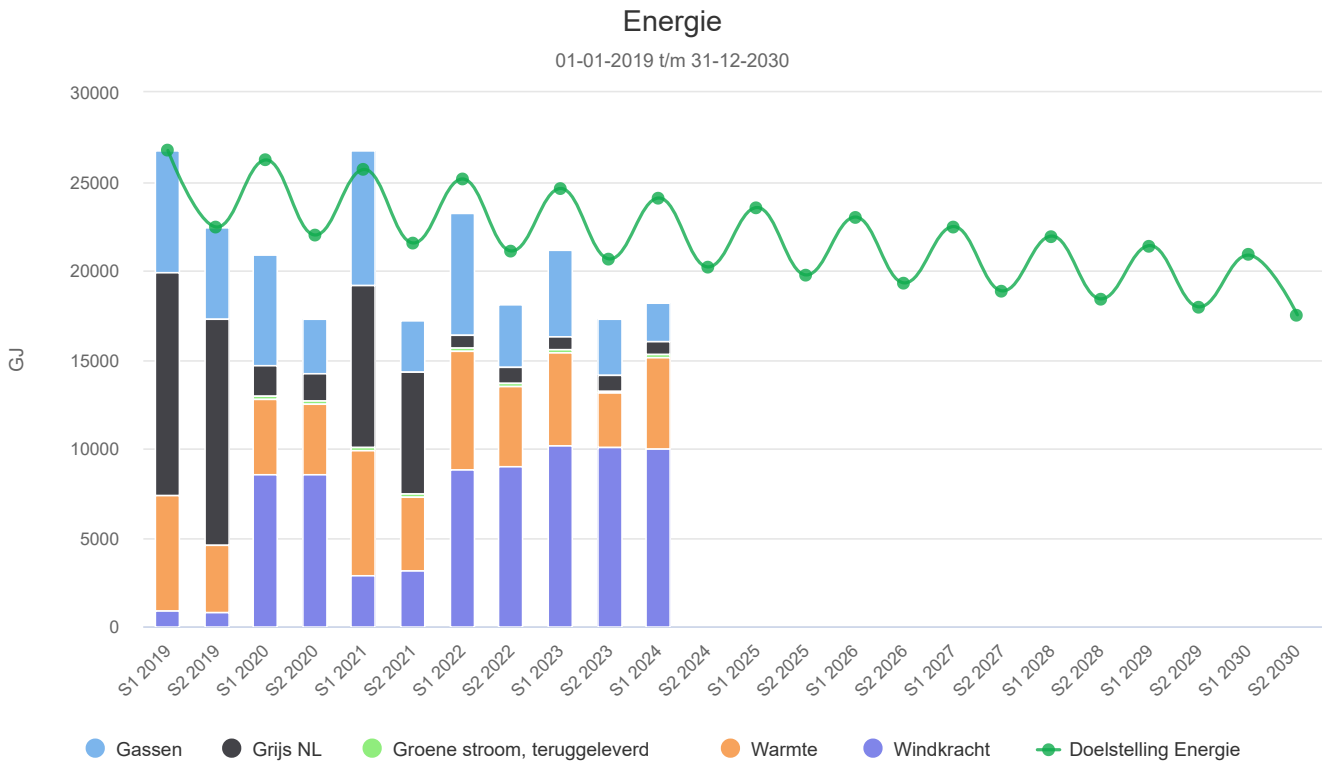
Het verbruik stijgt voor het gasverbruik, elektra en warmte. Totale stijging ligt nog onder de doelstelling, maar alertheid is geboden.

Het feit dat deel van onze kantoren nog bestaat uit verouderde panden en installaties die niet "slim" in te regelen zijn, is een van de oorzaken dat we nog stijgen. De nieuwbouw en renovatie van onze kantoren (Assen, Zwolle en Den Haag) met verbeterde isolatie en instelbare installaties zal reductie doelstelling mogelijk maken. We zijn in gesprek met de Concern Dienst Verleners die de gebouwen beheren.

De resultaten voor energie verbruik afname elektra, warmte en gas zie hier onder.

Energie (GJ)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1

Totaal	49.176	38.207	43.944	41.296	21.138	18.177
Doelstelling Energie	49.176	48.193	47.209	46.226	45.242	44.259
Totaal	100%	78%	89%	84%	43%	37%
Doelstelling Energie	100%	98%	96%	94%	92%	90%

4.11. Reductiedoelstelling Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen

Voor de vastgoedportefeuilles van het Rijk vormen routekaarten de basis voor het verduurzamen van de rijksgebouwen. Ook een deel van de panden van RVO vallen hieronder. Voor onze gebouwen in de portefeuille is een routekaart beschikbaar (locatie Assen, Zwolle, Utrecht(Nijenoord) en Roermond).

Voor panden die niet in de vastgoedportefeuille vallen van het Rijk, ligt de verantwoordelijkheid bij de beheerder/eigenaar. Het gaat hierbij om de locatie Den Haag en Utrecht (Graadt van Roggenweg). Ook voor deze locaties lopen verduurzamingsplannen. Voor de locatie Den Haag streeft de eigenaar ernaar om het pand te verduurzamen volgens de richtlijnen van het klimaatakkoord van Parijs.

Voor wat betreft RVO zijn er twee panden met een hoog energielabel. Het gaat om de locaties in Assen (label G) en Zwolle (label D). Voor beide locaties zijn nieuwbouw en verbouwingsplannen in (voor)bereiding en uitvoering.

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) hanteert onderstaande tijdlijn als overzicht van de duurzaamheidsdoelen tot 2050. Ze nemen duurzaamheidsmaatregelen op natuurlijke momenten, waarmee we zoveel mogelijk op portefeuilleniveau aan de doelen voldoen.

RVB maakt een planning en realiseert de maatregelen op een natuurlijk moment wanneer het financieel en technisch mogelijk is. Er vindt een afweging plaats bij het opstellen van een Meerjaren Onderhouds- en Investeringsprogramma (MOIP).

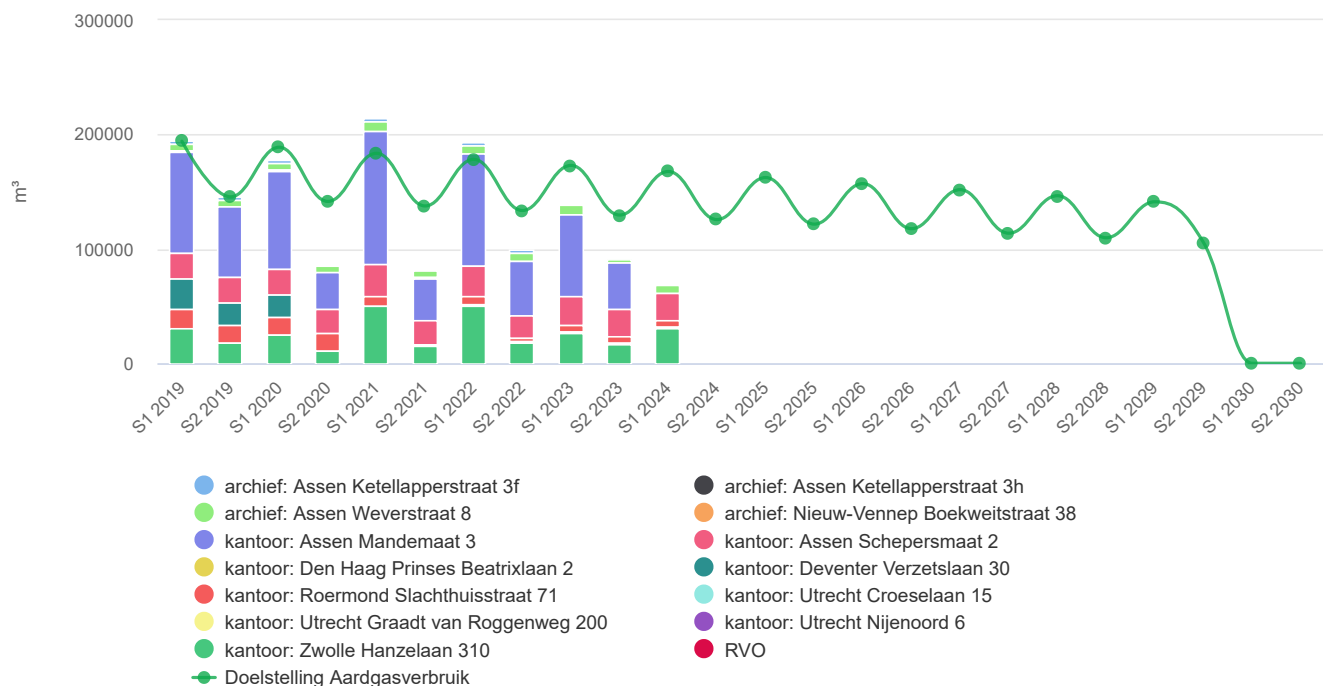
Conclusie

De panden van de RVO voldoen aan het energie label A uiterlijk in 2030 en zijn daarmee energiezuiniger. De reductiedoelstelling kan daarmee worden behaald, mits de nieuwbouw en renovatie volgens planning wordt gerealiseerd. Wij zien toe op de uitvoering van de plannen die in het MOIP zijn opgenomen.

Aardgasverbruik (m3)(*1000)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
totaal	340	265	298	293	138	68
Doelstelling Aardgasverbruik	340	330	321	312	303	293
Totaal	100%	78%	88%	86%	41%	20%
Doelstelling Aardgasverbruik	100%	97%	95%	92%	89%	86%

Aardgasverbruik

01-01-2019 t/m 31-12-2030

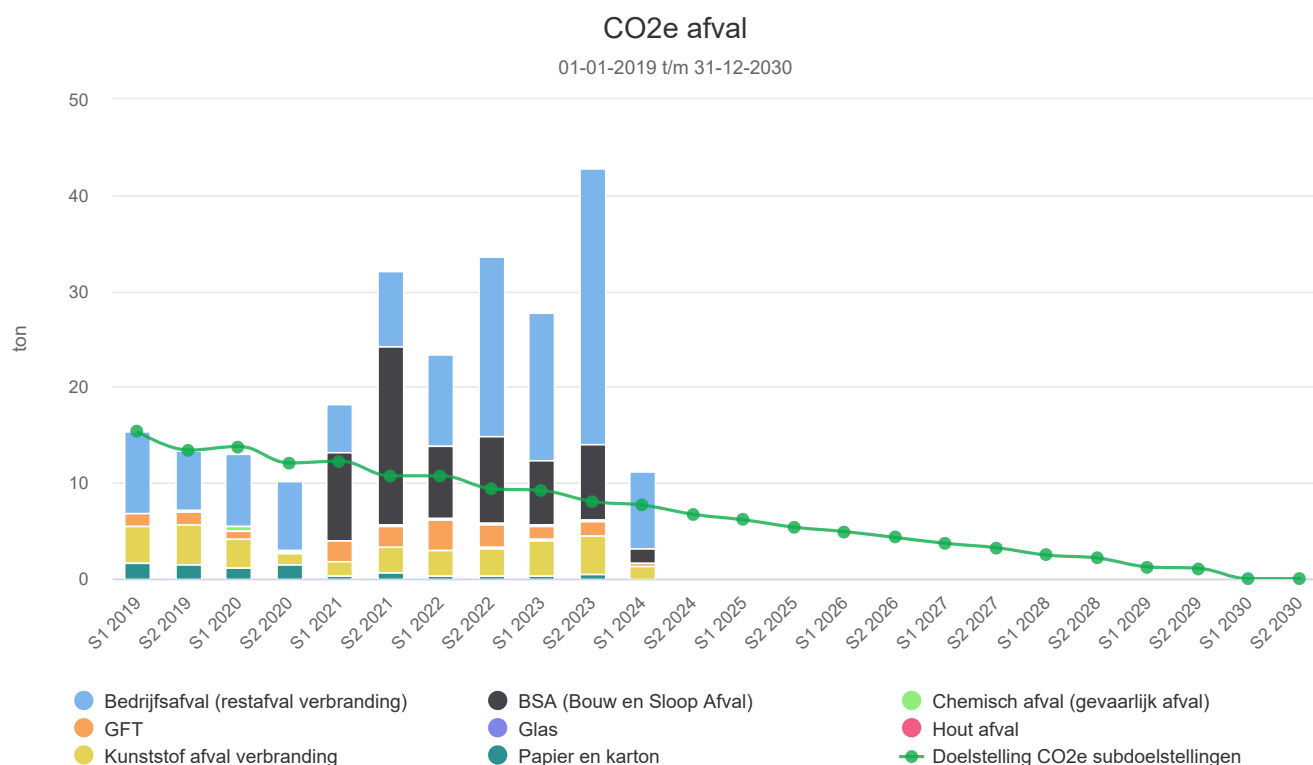
4.12. Reductiedoelstelling Afval (Scope 3)

Per 1 januari 2023 worden de afvalstromen van de Rijksoverheid anders verwerkt op basis van een nieuw contract met partij Seenons. In de nieuwe opzet wordt er centraal gerapporteerd op locatieniveau. De rapportage over het eerste kwartaal 2024 is nog niet volledig, omdat niet alle locaties van RVO onder het contract met het RIJK vallen en data over tweede kwartaal ontbreekt. We werken aan een oplossing.

Conclusie

Op basis van de verzamelde data in deze ketenanalyse is te zien dat het aandeel restafval groeit. Per locatie is geprobeerd om nader te analyseren op welke wijze betere scheiding is in te regelen. Het blijft lastig om op basis van aanleverde opgetelde data te specificeren, naast de focus op de hoeveelheid bedrijfsafval die verband houdt met verbouwingen in onze panden. Zo lang de restafval stroom wordt verbrand en nog geen ander verwerkingskanaal word benut is reductie nog niet te realiseren. Gezien de geringe invloed en afhankelijkheid van Concern Dienst Verleners op dit dossier zullen wij de ketenanalyse moeten vervangen door een alternatief.

Afval CO2e(ton)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	29	23	50	57	28	11
Doelstelling Afval	29	26	23	20	17	14
Totaal	100%	81%	175%	198%	97%	37%
Doelstelling Afval	100%	90%	80%	70%	60%	50%

4.13. Reductiedoelstelling ICT (Scope 3)

Het is tot nu toe lastig gebleken om te bepalen hoeveel apparaten nieuw worden aangeschaft door RVO. Dit komt voornamelijk doordat DICTU de apparaten voor verschillende diensten inkoopt. Apparaten kunnen uitgewisseld worden tussen de verschillende diensten. RVO heeft dan niet meer inzichtelijk wanneer deze apparaten zijn aangeschaft. De productie van nieuwe apparatuur is verantwoordelijk voor naar schatting zo'n 40-50% van de CO₂-uitstoot door ICT. We monitoren de absolute aantallen bij RVO in gebruik.

Daarnaast is de data nog niet specifiek genoeg voor toebedeling van apparatuur aan RVO zoals printers en daarmee niet volledig betrouwbaar is.

Elektriciteit is alleen het verbruik van datacentra, die RVO nu gebruikt. Het energieverbruik wordt per serverrack gerapporteerd. Deze worden gebruikt door alle diensten van EZ. Voor RVO is een schatting gemaakt op basis van de hoeveelheid fte om verbruik te kwantificeren.

De doelstellingen voor ICT zijn;

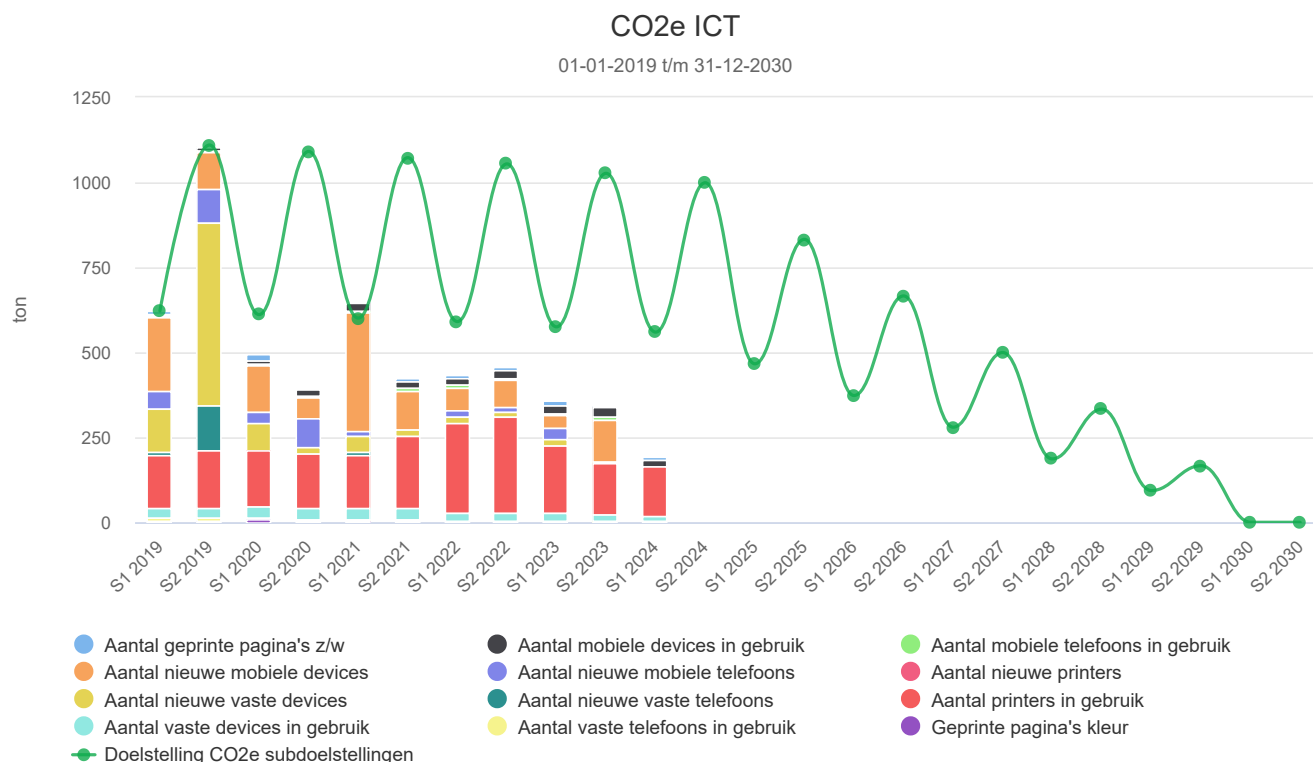
- 10% CO₂-reductie in 2025 met betrekking tot de winning, productie en afvalverwerking van hardware
- 100% CO₂-reductie wat betreft het energiegebruik van datacentra (vergroening)

Conclusie

Het duurzaam inkopen van devices, verlengen van gebruikstermijn en inzet op hergebruik na eind gebruikstermijn zorgt voor de gewenste reductie.

Met datacentra is overleg om stroomvoorziening te verduurzamen middels groene stroom in Nederland opgewekt. Het betreft een financieel issue en is daarmee binnen de gestelde termijn oplosbaar. Het verbruik is inmiddels vergroend. Er is nog steeds verbruik maar geen uitstoot.

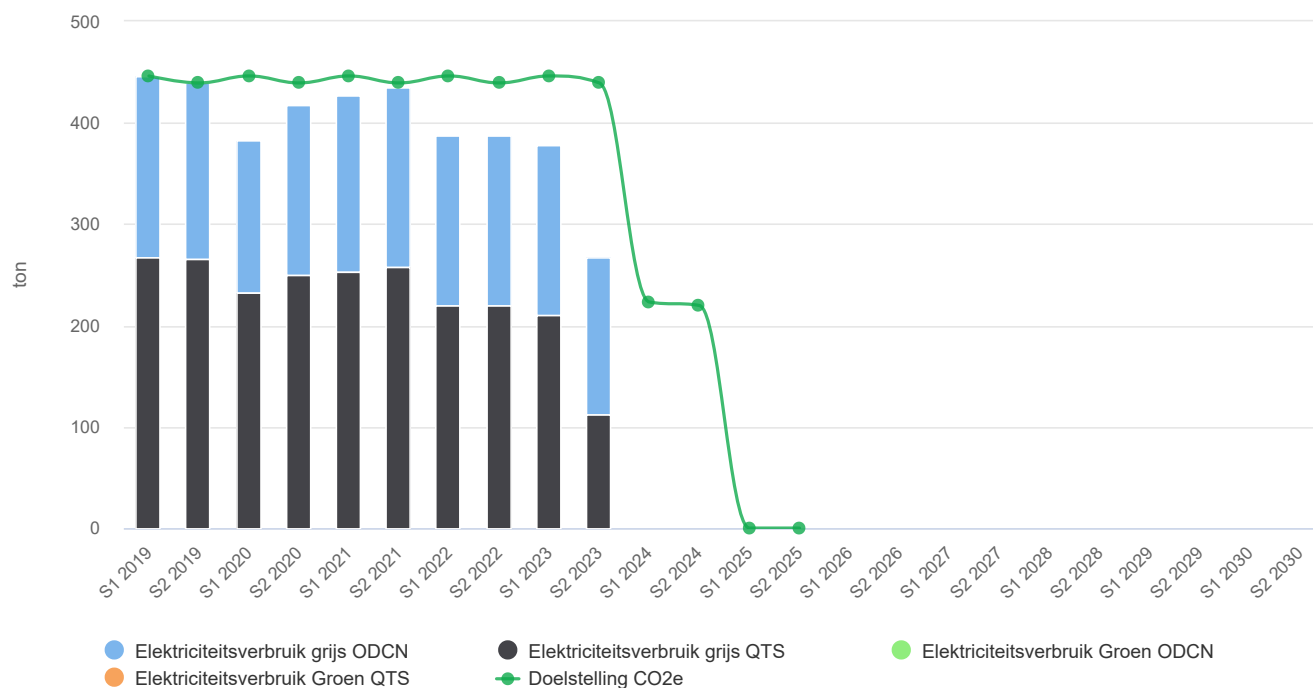
ICT (ton)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	1.732	891	1.076	893	356	192
Doelstelling ICT	1.732	1.702	1.674	1.645	1.602	1.558
Totaal	100%	51%	62%	52%	21%	11%
Doelstelling ICT	100%	98%	97%	95%	92%	90%

Datacentra (CO2)	2019	2020	2021	2022	2023 S1	2024 S1
Totaal	886	801	862	775	378	0
Doelstelling Datacentra	886	886	886	886	886	443
Totaal	100%	91%	97%	88%	43%	0%
Doelstelling Datacentra	100%	100%	100%	100%	100%	50%

CO2e energieverbruik datacentra

01-01-2019 t/m 31-12-2030

4.14. Reductiedoelstellingen Duurzaam Hybride werken (Scope 3):

Hybride werken heeft veel aandacht in de organisatie, meerdere onderdelen houden zich bezig met deze ontwikkelingen. Gesprekken lopen met belanghebbenden om CO₂-reductie op de agenda te houden. Gesprekken zijn gestart met ketenpartners op gebied van Duurzaam Hybride werken hoe uitstoot voorkomen kan worden van woon- werk en inrichting van de thuiswerkplek. Het is niet de bedoeling de reductie van uitstoot van kantoor naar privéwoning van medewerkers te verplaatsen. Hier zal bij maatregelen rekening mee worden gehouden.

	2019 S1	2022 S1	2023 S1	2024 S1
woon-werk privé auto (km)	2.174.107	839.989 (- 61%)	1.679.740 (- 26%)	1.584.682 (-27%)
woon-werk fiets (km)	442.948	172.558 (-61%)	317.782 (-28%)	367.007 (-17%)

(bron. Smarttrackers)

Woon-werkverkeer

Het aantal woon- werkkilometers neemt ook nog toe, ondanks het beleid binnen het Rijk om te kiezen voor ov. Het aantal km ligt nog wel onder het afgesproken aantal in peiljaar 2019.

Via de cao-onderhandelingen loopt sinds september 2021 een pilot om, onder bepaalde voorwaarden en condities, via het IKB-budget een leasefiets (elektrische fiets of speed pedelec) aan te schaffen voor woon-werkverkeer en zakelijke afspraken. Sinds september 2021 hebben 150 RVO-ers hier gebruik van gemaakt en hierdoor nemen de fietskilometers toe.

Vergroenen privéwoning

Hiervoor loopt het project Groene regeling medewerker en biedt de cao Rijk ruimte voor duurzaamheidsinvesteringen in de woning (via budget). We willen dit reductiepotentieel benutten middels het verduurzamen van de energiemix van de privéwoningen van medewerkers.

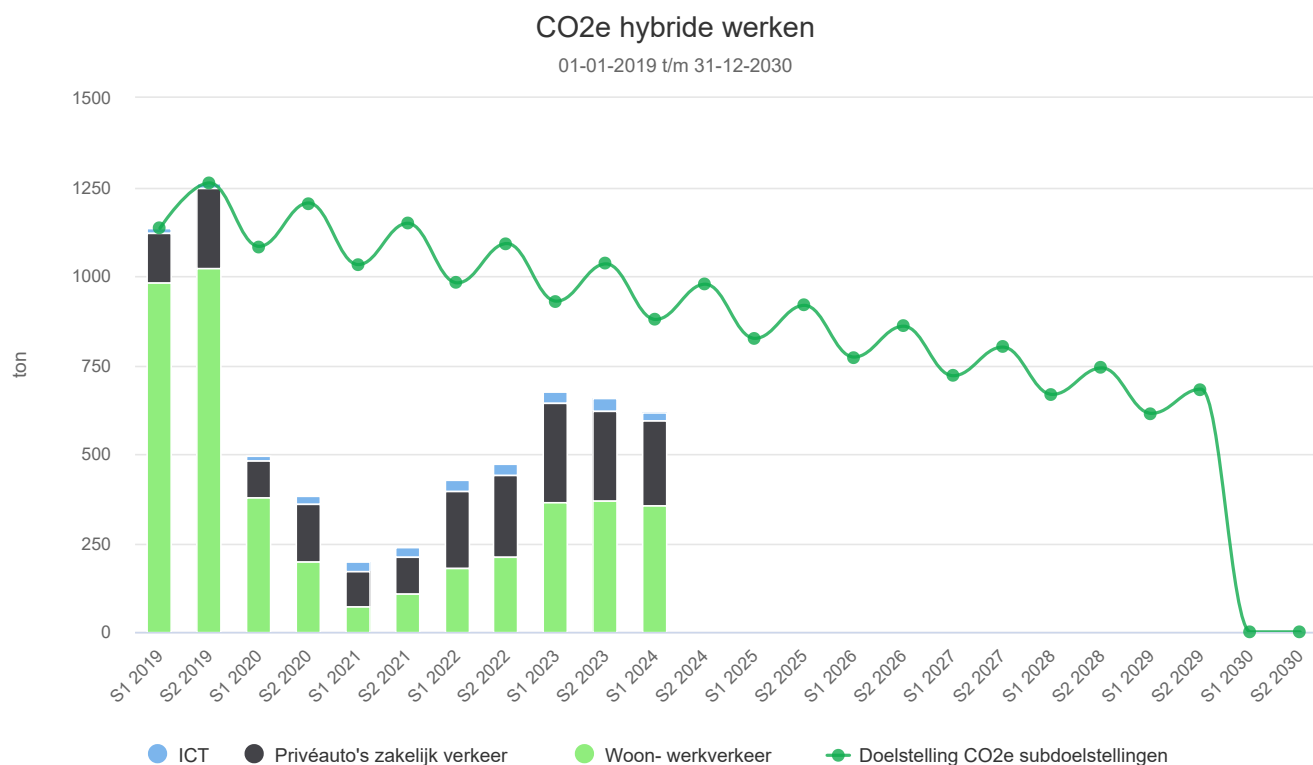
In de grafiek bevat ICT het energieverbruik van mobiele telefoons en devices van RVO.

De (concept) doelstelling voor Hybride werken is: 5% CO₂-reductie in 2024 t.o.v. 2019 van de Scope 3 emissies veroorzaakt door:

1. minder woon-werkverkeer.
2. Energieverbruik naar de huizen van RVO medewerkers als gevolg van 40% thuiswerken (gemiddeld 2 uit 5 dagen) en niet meer op kantoor.

Conclusie

Het woon-werk verkeer neemt ten opzichte van 2023 niet meer. Zij doen dit voor de geregistreerde km met de auto en daarom wordt ingezet om naast fietsen nog meer in te zetten gebruik van OV. Het verschuiven van energie verbruik naar woning van medewerkers is lastig meetbaar gezien wij nog niet beschikken over juiste informatie. Onder andere of in de thuissituatie ook gebruik wordt gemaakt van groene stroom.

5. Initiatieven

RVO is initiator en deelnemer aan vele initiatieven die zich richten op CO₂-reductie binnen en buiten de eigen organisatiescope. Voor de CO₂-Prestatieladder dient minimaal aan één initiatief actief te worden deelgenomen. We focussen ons op de Green business Clubs in Den Haag en Utrecht.

Green Business Club Den Haag Beatrixkwartier (GBCB)

RVO is als één van de 11 participanten betrokken bij het verduurzamen van het Beatrixkwartier in de Green Business Club Den Haag Beatrixkwartier (GBCB). We leveren een bestuurslid en nemen deel aan de activiteiten van de club.

Het eerste halfjaar zijn er diverse activiteiten georganiseerd. Voor de uitwerking en rapportages verwijzen wij naar de website([Over Ons - Green Business Club - Beatrixkwartier](#)).

Green Business Club Utrecht (GBCU)

RVO is binnen de Green Business Club Utrecht (GBCU) één van de 18 participanten rondom het stationsgebied Utrecht Centraal. Deze Green Business Club heeft als missie:

- Een duurzaam gebied dat toekomstbestendig en goed voor het milieu is
- Een levendig gebied, met ruimte voor kennisuitwisseling en activiteiten
- Een fysiek groen en schoon gebied.

We hebben zitting in de werkgroep Energie en nemen deel aan de activiteiten van de club.

Het eerste halfjaar zijn er diverse activiteiten georganiseerd. Voor de uitwerking en rapportages verwijzen wij naar de website([Samenwerken aan een duurzaam en leefbaar stationsgebied Utrecht \(greenbusinessclub.nl\)](https://greenbusinessclub.nl)).

Dit is een publicatie van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
Contact
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | november 2024
Publicatienummer: RVO-199-2024/RP-CORP

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.